Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Oogenlust, Eersel

In het kader van de Flora- en faunawet

CONCEPT

In opdracht van: Pouderoyen Compagnons

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	B.J.A. Backx
In opdracht van	Pouderoyen Compagnons
Naam opdrachtgever	Dhr. van Berkel
Rapportnummer	RA11155-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	3 november 2011
Aantal pagina's	36
Collegiale toets	M.W. van den Hoorn
Wijze van citeren	Backx, B.J.A. , 2011. Ecologische quickscan Oogenlust, Eersel. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA11155-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap
Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding **8**
- 1.1 Aanleiding 8
- 1.2 Doel 8
- 1.3 Leeswijzer 8

2 Flora- en faunawet **10**
- 2.1 Verbodsbepalingen 10
- 2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB) 10
- 2.3 Gedragscodes 12

3 Werkwijze **14**

4 Omschrijving plangebied **16**

5 Resultaten **18**
- 5.1 Vaatplanten 18
- 5.2 Zoogdieren 18
- 5.3 Vogels 19
- 5.4 Amfibieën en vissen 20
- 5.5 Reptielen 20
- 5.6 Libellen en dagvlinders 20
- 5.7 Overige ongewervelden 20

6 Ingreep **22**

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet **24**
- 7.1 Zoogdieren 24
- 7.2 Vogels 25
- 7.3 Overige soortgroepen 26

8 Conclusies en aanbevelingen **28**
- 8.1 Vleermuizen 28
- 8.2 Vogels 28
- 8.3 Samenvatting 29

9 Literatuur **30**
- 9.1 Geraadpleegde literatuur 30
- 9.2 Geraadpleegde websites 30

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied **31**

Bijlage 2 Potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen **35**

Bijlage 3 Jaarrond beschermde vogels **36**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is van plan om in Eersel een een bedrijfscomplex op te richten. Dit complex zal onder andere bestaan uit een aantal magazijnen, een winkel, een werkplaats en een kantoor. Bij de inrichting van het bedrijfscomplex worden de in het plangebied aanwezige landschapselementen zoveel mogelijk bewaard om te komen tot een landgoed met een natuurlijk karakter waarin het bedrijfscomplex is ingebed.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

2.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8
Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11
Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12
Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1
Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2
De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3
De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels
Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

2.3 Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie Ministerie van EL&I (2010).

3 Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 25 oktober 2011 werd plangebied Oogenlust in Eersel door B.J.A. Backx bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
    - verrekijker;
    - zaklamp;
    - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Daarbij is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsatlassen van flora- en faunagroepen (al dan niet *online*) en voor zoogdieren ook van de literatuurlijst op www.zoogdiervereniging.nl. Voorts is gezocht naar onderzoekrapporten via Google. Daarnaast is door middel van de applicatie quickscanhulp.nl (ontwikkeld door de Gegevensautoriteit Natuur en Regelink Ecologie & Landschap) gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen.
3. Aan de hand van het veldbezoek en de geraadpleegde literatuur is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied zouden kunnen voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op basis van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt of een negatief effect op de (potentieel) aanwezige soorten en functies redelijkerwijs te verwachten is.
6. Uiteindelijk zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft een terrein met een plantenkwekerij, open grasland en bospercelen aan de N397 en de weg Hees gelegen in Eersel (Noord-Brabant). In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven.

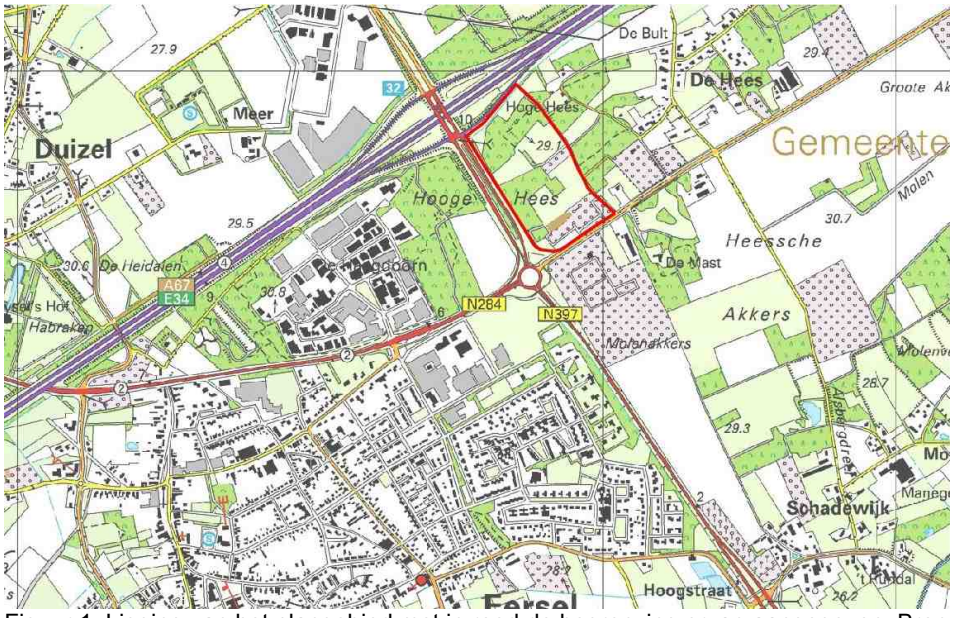

Figuur 1. Ligging van het plangebied met in rood de begrenzing ervan aangegeven. Bron ondergrond: © Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2011.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- weide met paarden;
- trainingsveld van een paardenvereniging;
- nat extensief beheerd grasland;
- nat intensief beheerd grasland;
- plantenkwekerij met vervallen glazen kas en bijgebouw zonder spouwmuren en met dak van stalen golfplaten;
- parkeerplaats met halfverharding;
- rommelhoekjes met opslag van groenafval, puin en oude materialen;
- half open kapschuur met een dak van golfplaten, houten betimmering en spouwmuur;
- ondiep stilstaand water (< 2 meter breed, < 1 meter diep);
- bosperceel met dunne bomen (diameter borsthoogte < 25 cm), dikke bomen zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm) en dikke bomen met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm).

5 Resultaten

Op grond van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

Op grond van de voedselrijke situatie, de gave muren van het gebouw bij de plantenkwekerij en het schuurtje, en het ontbreken van helder water worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

5.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

De verspreiding van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) ligt buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg en de Achterhoek, Twente en Zeeuws-Vlaanderen en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte kruidenrijke vegetatie behoeft. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde, grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied zullen voorkomen.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een groot aantal soorten vleermuizen. In verband met de oppervlakte van het plangebied bestaat de kans dat het een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen zijn ruim aanwezig in de vorm van hagen en bosranden, waarmee vliegroutes van vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten. Het schuurtje heeft een spouwmuur en een houten betimmering, zodat verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen mogelijk aanwezig zijn. Ook zijn er op verschillende plaatsen in het plangebied bomen met holtes en/of losse schors aanwezig waarin zich verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen bevinden. Bomen met losse schors komen in het gehele bosperceel voor, bomen met holtes alleen op een aantal plaatsen (zie Bijlage 2). In Tabel 1 is weergegeven welke combinatie van soorten en functies mogelijk voorkomt.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	x		x	x	x	x
Rosse vleermuis	x	x	x	x	x	x
Laatvlieger	x	x		x	x	x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x	x	x
Grijze grootoorvleermuis			x	x	x	x
Watervleermuis	x	x	x	x	x	x
Franjestaart	x	x	x	x	x	x
Baardvleermuis	x	x	x	x	x	x
Brandt's vleermuis	x	x	x	x	x	x

Marterachtigen

In het plangebied zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen. In de omgeving van het plangebied (Hapert) is een recente waarneming bekend van de steenmarter (*Martes foina*) (bron: NDFF). Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor de steenmarter. Ook zijn verschillende potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van rommelhoekjes en toegankelijke bouwwerken. In het plangebied zijn echter geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van marters. Het is dan ook redelijkerwijs uitgesloten dat het plangebied dient als verblijfplaats voor steenmarter of boommarter (*Martes martes*). In het plangebied zijn geen sporen van de das (*Meles meles*) aangetroffen. De das heeft dan ook geen verblijfplaats of essentieel foerageergebied in het plangebied.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. Ook is de soort tijdens het veldbezoek niet waargenomen. De kans is derhalve redelijkerwijs uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

5.3 Vogels

In het plangebied zijn vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn een paartje van de buizerd (*Buteo buteo*) en een nest van deze soort in het plangebied waargenomen (zie Bijlage 2). Ook zijn in het bosperceel bomen met spechtenholen waargenomen. Vermoedelijk zijn deze van de grote bonte specht, welke tevens is waargenomen tijdens het veldbezoek.

Door het kleinschalige karakter van het plangebied, de paardenwei, de bosranden en de rommelhoekjes en de vele schuilplaatsen is het plangebied geschikt voor steenuilen. In de directe omgeving van het plangebied zijn recente waarnemingen van de steenuil bekend (bron: NDFF). Daarom kan op grond van deze potentieinschatting de aanwezigheid van deze jaarrond beschermde soort niet worden uitgesloten.

Jaarrond beschermde nesten van vogels die broeden in gebouwen (onder bijvoorbeeld dakpannen; huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*)) zijn in het plangebied uitgesloten.

Zangvogels die in bossen en parklandschappen broeden (zoals merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*)) kunnen tijdens het broedseizoen gebruik maken van het plangebied om te broeden.

5.4 Amfibieën en vissen

In het plangebied is alleen water aanwezig in de vorm van een volgelopen, ondiepe kuil die gegraven is om het trainingsveld van de paardenvereniging af te wateren (zie Bijlage 1). Het water is ondiep, troebel en voedselrijk. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor voortplanting van beschermde amfibieën en vissen. Door de grote afstand tot geschikt voortplantingswater en de aanwezigheid van grote barrières (A67) en (N284) is de aanwezigheid van strikt beschermde, overwinterende amfibieën redelijkerwijs uitgesloten.

5.5 Reptielen

Er zijn geen recente waarnemingen van reptielen uit het plangebied bekend. Op grond van de ligging van het plangebied en het ontbreken van schrale vegetaties met voldoende rustige, zonnige plekken kan het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

In het plangebied komen geen voedselarm water of geschikte vegetatie voor die geschikt zijn als aantrekkelijk leefgebied voor libellen en dagvlinders. Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

De verspreiding van het vliegend hert (*Lucanus cervus*) ligt ver buiten het plangebied. Omdat voor overige ongewervelden aantrekkelijke ecotopen (zoals voedselarm water) in het plangebied ontbreken kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

De initiatiefnemer is van plan om een bedrijfscomplex op te richten. Dit complex zal onder andere bestaan uit een aantal magazijnen, een winkel, een werkplaats en een kantoor. Het bedrijfscomplex moet het karakter krijgen van een landgoed waarin de bedrijfsfuncties worden ingepast. Daartoe vinden in het plangebied een aantal ingrepen plaats die voornamelijk bestaan uit:

- slopen van de bestaande bebouwing;
- verwijderen van een deel van de beplanting;
- kappen van een gedeelte van de bomen;
- bouwrijp maken van de grond;
- aanleg toegangswegen en opslagterrein (halfverharding);
- nieuwbouw bedrijfspanden;
- aanbrengen nieuwe beplanting.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren, marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van strikt beschermde soorten uit deze soortgroepen redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat verschillende soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. De toetsing laat zien dat het plangebied in gebruik kan zijn als essentieel foerageergebied voor een aantal vleermuissoorten. Voorts kunnen de lijnvormige elementen in de vorm van bosranden en hagen onderdeel uitmaken van vaste vliegroutes van vleermuizen. Daarnaast zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig in het schuurtje bij het paardentrainingsveld en in de bomen met holtes en losse schors. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	x		x	x	x	x
Rosse vleermuis	x	x	x	x	x	x
Laatvlieger	x	x		x	x	x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x	x	x
Grijze grootoorvleermuis			x	x	x	x
Watervleermuis	x	x	x	x	x	x
Franjestaart	x	x	x	x	x	x
Baardvleermuis	x	x	x	x	x	x
Brandt's vleermuis	x	x	x	x	x	x

X	Komt potentieel voor
?	Hiervan is geen ecologische informatie bekend
	Geen negatief effect te verwachten
	Negatief effect niet uitgesloten

7.2 Vogels

Binnen het plangebied zijn vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig. Uit het veldonderzoek blijkt dat in het plangebied mogelijk jaarrond beschermde nesten van de grote bonte specht (bomen met voor spechten geschikte holtes) en een jaarrond beschermd nest van de buizerd aanwezig zijn (zie Bijlage 2). Tijdens het veldonderzoek zijn tevens een grote bonte specht en een paartje van de buizerd in het plangebied waargenomen.

De grote bonte specht is opgenomen in de lijst met jaarrond beschermde nesten als categorie 5 soort. In categorie 5 zijn nesten opgenomen van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of naar de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen wanneer de broedplaats verloren is gegaan. Dit betekent dat de nesten beschermd zijn als er in de omgeving onvoldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn. Omdat er in de directe omgeving van het plangebied voldoende dikke bomen in bospercelen behouden blijven, leidt het kappen van de bomen buiten het broedseizoen niet tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot jaarrond beschermde nesten van broedvogels.

De buizerd is opgenomen als categorie 4 soort in de lijst met jaarrond beschermde nesten. In categorie 4 zijn nesten van vogels opgenomen die jaar in jaar uit gebruik

maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Het kappen van de boom waarin zich het nest van de buizerd bevindt zonder het uitvoeren van afdoende mitigerende maatregelen vastgelegd in een goed mitigatieplan leidt tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Door geschiktheid van het plangebied voor steenuilen en betrouwbare recente waarnemingen van steenuilen in de directe omgeving van het plangebied (bron: NDFF) is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van steenuilen niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar steenuilen is derhalve noodzakelijk om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten die broeden in bossen en parkachtige landschappen. Alle vogels zijn beschermd tijdens het broeden, waardoor werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.3 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen vaatplanten, amfibieën, vissen, reptielen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vleermuizen
- vogels

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

8.1 Vleermuizen

Op grond van omvang en karakter is het plangebied mogelijk een essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De lijnvormige elementen in de vorm van bosranden en hagen vormen mogelijk vaste vliegroutes voor vleermuizen. Enkele gebouwbewonende vleermuizen hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in het schuurtje bij het paardentrainingsveld. Boombewonende vleermuizen kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen hebben in de bomen met gaten en in de bomen met losse schors. Het is derhalve noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de betreffende soorten vleermuizen te verrichten. Het wordt aanbevolen dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er drie bezoeken in periode 15 mei t/m 15 juli (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode augustus tot 1 oktober (tussen drie uur na zonsondergang en drie uur voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken dienen met behulp van een batdetector van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd te worden.

8.2 Vogels

Binnen het plangebied zijn nesten van vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig. Voor de grote bonte specht geldt dat er voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de directe omgeving van het plangebied. Het buiten het broedseizoen kappen van de bomen met nestholtes van de grote bonte specht leidt dan ook niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Daarbij is het wel van belang vooraf vast te stellen dat deze bomen niet in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Binnen het plangebied is tevens een nest van de buizerd aanwezig. Het kappen van bomen waarin zich nesten van deze soort bevinden of het kappen van alle bomen rondom een aanwezig nest waardoor de nestlocatie ongeschikt raakt leidt tot overtreding van de Flora- en faunawet. Als het noodzakelijk is een nestboom te kappen moet tijdens het broedseizoen een omgevingscheck uitgevoerd te worden,

zodat negatieve gevolgen van de kap voorkomen kunnen worden. Daarbij wordt gekeken of het nest in het broedseizoen in gebruik is. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd in de periode februari tot en met juli. Vervolgens wordt gekeken of in de directe omgeving nog voldoende geschikt leefgebied en territoria beschikbaar zijn om een nieuw nest te bouwen. Aan de hand van de resultaten van de omgevingscheck kan vervolgens bepaald worden of er in de omgeving voldoende geschikte alternatieven aanwezig zijn. Indien dit niet het geval is dienen er aanvullende maatregelen getroffen te worden om het verlies te mitigeren dan wel te compenseren. Als het buizerdnest en een deel van het bosperceel waarin dit nest zich bevindt behouden blijft hoeft geen nader onderzoek naar de buizerd plaats te vinden en wordt de Flora- en faunawet niet overtreden.

Omdat in het plangebied mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil aanwezig zijn dient nader onderzoek naar de steenuil plaats te vinden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Onderzoek naar steenuilen vindt plaats in de periode april tot en met juni, waarbij op twee avonden na zonsondergang met behulp van een roep-band gekeken wordt of het plangebied onderdeel uitmaakt van het territorium van een steenuil.

Voor de andere mogelijk aanwezige broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer het niet mogelijk is buiten het broedseizoen te werken moet voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels. Bij uitvoering van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is het aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen. Daarmee wordt de kans op broedgevallen binnen het plangebied beperkt.

8.3 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd. Hiervoor is wel aanvullend onderzoek nodig naar vleermuizen en steenuil. Wanneer het noodzakelijk is de boom met het (jaarond beschermde) nest van de buizerd te kappen dient tevens nader onderzoek naar de bezetting van dit nest in het broedseizoen en de beschikbaarheid van alternatieven voor nestbouw in de omgeving plaats te vinden. Afhankelijk van de resultaten daarvan kan een aanvraag van een ontheffing en/of maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

9 Literatuur

9.1 Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., Helversen O. von, & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Trion Natuur.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html (03-11-2011)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Paardenwei met hagen en rommelhoekjes

Rommelhoekjes en conifeerhagen

Paardenwei met op de achtergrond het bosperceel

Schuur, in potentie geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en steenuilen

Plantenkwekerij 't Stuivertje

Het enige water in het plangebied, ongeschikt voor beschermde soorten

Jaarrrond beschermd nest van de buizerd in het bosperceel

Berk met grote holte

Bijlage 2 Potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen

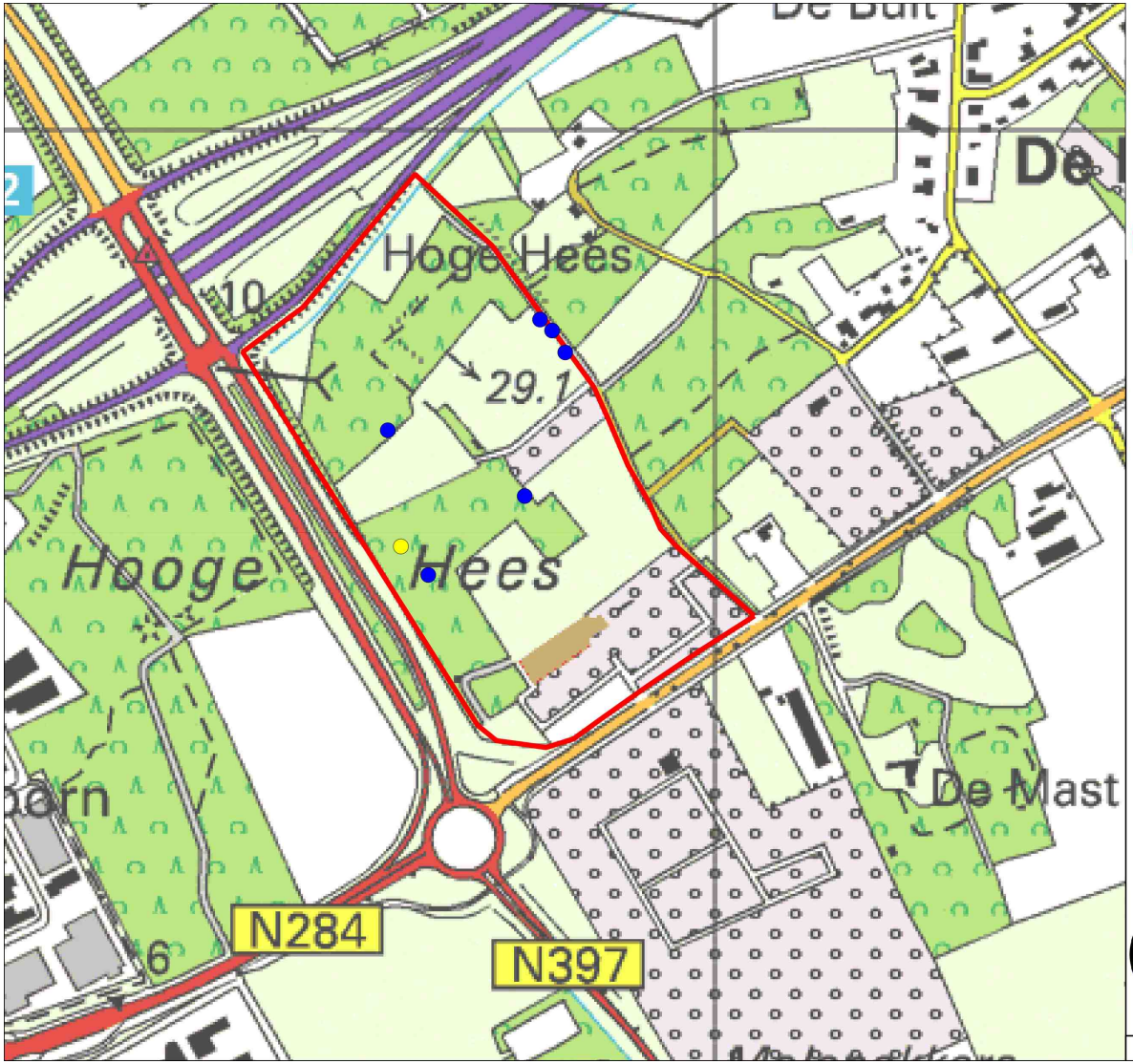

Legenda

Boom met holtes

Buizerd nest

plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

©Topografische Dienst Kadaster, Emmen 2011

Bijlage 3 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe *(Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.